

**การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
กรณีศึกษา**

**หมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 ตำบลปรุใหญ่
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา**

นางสาวสมบูรณ์ ศุภลักษณ์

**สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ**

คำนำ

รายงานการจัดทำสารนิพนธ์ เรื่อง “กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท” กรณีศึกษามูลนิธิบ้านหนอง
หอย หมู่ 3 ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผู้ทำสารนิพนธ์จัดทำขึ้นเพื่อประกอบ
การศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตและการประเมินโครงการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อ
ศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน การจัดระบบบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
กระบวนการพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้และการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหา ส่งเสริมการดำเนินงานกอง
ทุนในหมู่บ้านของคนให้มีความยั่งยืน ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเข้มแข็ง
ของหมู่บ้านต่อ

“สารนิพนธ์” เล่มนี้ ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะช่วยและเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่
สนใจและเป็นแนวทางเพื่อนำไปศึกษาต่อไป

นางสาวสมบุรณ์ สุภักดิ์

ผู้จัดทำ

สิงหาคม 2545

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

นางสาวสมบูรณ์ สุกลักษณ์ : การประเมินโครงการหมู่บ้านและชุมชนเมือง
กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3
ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์วีรพงษ์ พลนิกรกิจ

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ มีเนื้อหาเป็นการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย ปัจจัยบวกและปัจจัยที่มีผลต่อการบรรลุเป้าหมาย กระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ และตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านหนองหอย

การประเมินโครงการ กองทุนหมู่บ้านหนองหอย โดยกใช้แนวคิดและการประเมินชีพท์โมเดล (CIPP Model) วิธีการดำเนินการคือศึกษาจากเอกสารกองทุนหมู่บ้าน สังกัด สัมภาษณ์ และการจัดเวทีประชาคม ศึกษาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนองหอยและใช้ชีพท์โมเดล วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านหนองหอย ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 หน่วยระบบ คือ หน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำผู้ดูแลและหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้ดูแลราย ซึ่งผลพบว่า หมู่บ้านหนองหอย บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้กองทุนหมู่บ้านหนองหอย เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน และมีแนวโน้มว่าจะยั่งยืน มีระบบบริหารที่ดีระดับหนึ่ง คือมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน ด้านปัจจัยบวกและปัจจัยลบของกองทุนหมู่บ้านหนองหอย มีการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความคิดร่วมกันเพื่อความรู้ความเข้าใจ และหนองหอยประชานในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มอาชีพ ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในหมู่บ้านมีความสามัคคีกัน มีความร่วมมือร่วมใจกัน เชื่อเพื่อแผ่กันมีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ ในการสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ โดยการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานของรัฐในด้านต่างๆ และการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อเป็นประโยชน์ของหมู่บ้าน

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

(นางสาวสมบูรณ์ สุกลักษณ์)

นักศึกษาดำเนินชีวิตกองทุน

(อาจารย์วีรพงษ์ พลนิกรกิจ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้ เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาบริหารจัดการและประเมินโครงการ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
สุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์วีรพงษ์ พลนิกรกิจ)

กรรมการสอบ

(อาจารย์ ดร.วรพงษ์ สุทธิสัย)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร
บัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

(.....)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน..... - 3 ต.ค. 2545 พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากความร่วมมือและความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายท่านซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัยทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

- อาจารย์วีรพงษ์ พลนิกรกิจ อาจารย์ที่ปรึกษา
- นางสาวทิพวรรณ ไพฑูรย์ อาจารย์นิเทศก์
- รองศาสตราจารย์ ดร. องค์การ อินทร์พรรษ์
- รองศาสตราจารย์ ดร. คณิต ไข่มุกด์ ผู้สอนชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข
- อาจารย์ ดร. พัฒนา กิติอาษา ผู้สอนชุดวิชาการวิจัยชุมชน
- อาจารย์สุริยา สมุทคุปดี ผู้สอนชุดวิชาการวิจัยชุมชน
- คุณนรี ช่วงเมืองปัก พัฒนาการตำบลปรุใหญ่
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้านหนองหอย

และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย ที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณ คุณปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ พี่ น้อง ในหมู่บ้านหนองหอยที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษา เป็นอย่างดียิ่งตลอดมา จนทำให้ผู้ทำสารนิพนธ์ประสบความสำเร็จในชีวิตประจำวัน

(นางสาวสมบุรณ์ สุกลักษณ์)

บัณฑิตกองทุน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สิงหาคม 2545

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีการดำเนินการ	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	3
บทที่ 2 ปรัชญาบรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	4-6
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	6-10
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	11
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	11-12
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	12-14
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	14-16
7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพชีโมเดล	16-17

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	17-18
9. เอกสารที่เกี่ยวข้องอื่นๆ	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ	
1. วิธีการประเมินโครงการ	20-21
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	21-26
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	27-28
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	28-29
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	29-30
บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการ	
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	31-37
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	37-41
3. ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ผู้	41
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์	41-44
บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	45
2. วิธีการดำเนินการ	45
3. ผลการดำเนินการ	46
4. ข้อเสนอแนะ	49-50
บรรณานุกรม	51
ภาคผนวก	52

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า
1. ความคิดพื้นฐานการประเมินของสตูดิโอ	16
2. แผนภาพแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ จีพีโมเดล	26

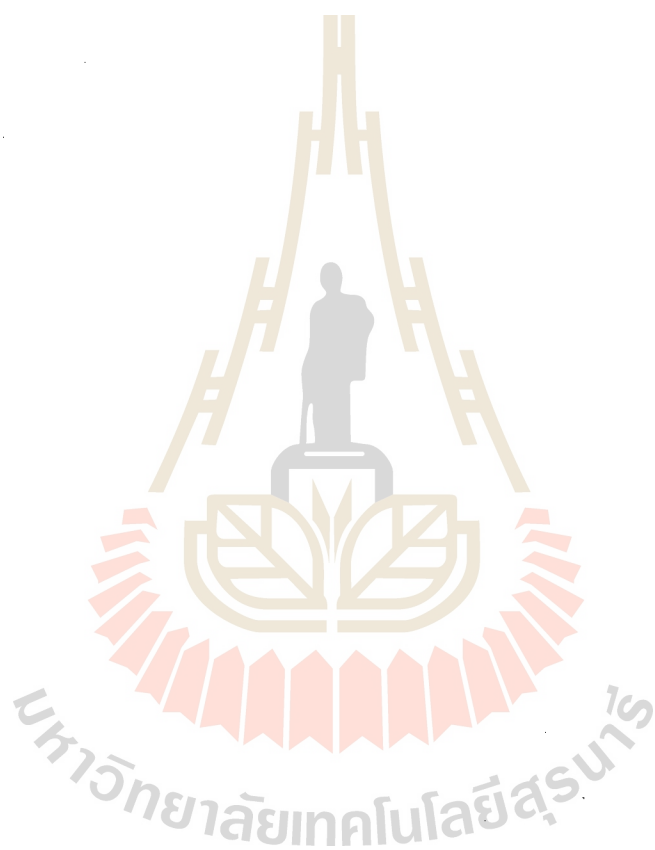
สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1. ตารางจำนวนประชากรปี พ.ศ. 2544

34

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายของรัฐบาล ซึ่งมี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มและการแก้ไขปัญหาและเพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

คามรัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกของความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต การจัดการบริหารชุมชนและหมู่บ้านให้มีคุณค่ารวมทั้งภูมิปัญญาในท้องถิ่นของคน ให้มีการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสภายในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน และมีการติดตามตรวจสอบกันเองภายใต้การช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ อันได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ, หน่วยงานราชการ, ประชาคมและองค์กรชุมชน เพื่อเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานและเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั้งยังเป็นกองทุนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินความจำเป็นเร่งด่วน และเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารเงินกองทุนของตนเอง เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจรากฐานของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในอนาคต

บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดตั้งกองทุนพร้อมกับการจัดสรรเงินโอนเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว เพื่อที่จะให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรที่จะมีการประเมินและผู้ที่ทำสารนิพนธ์ ในฐานะที่เป็นนักศึกษาบัณฑิตกองทุน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งได้ปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 นี้ มาได้ระยะหนึ่ง

ผู้วิจัยรับผิดชอบในการประเมินและเรียบเรียงเป็น “สารนิพนธ์” (Substantive Report) ฉบับนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จและความเข้มแข็งที่เพิ่มประสิทธิภาพให้หมู่บ้านตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงของหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านหนองหอย
3. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ และเกิดความเชื่อมโยงระหว่างภายในหมู่บ้านหนองหอย
4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ตามทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 และศึกษาระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด

3. กรอบแนวคิดทฤษฎี

กรอบแนวคิดและรูปแบบการประเมิน ผู้ทำสารนิพนธ์นำเสนอแนวคิดและรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ”

กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ผู้ทำได้นำแนวคิดตามรูปแบบของ Stufflebeam ที่เรียกว่า CIPP Model เป็นหลักในการดำเนินงาน ดังอักษรย่อต่อไปนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทรายบุคคลและหมู่บ้าน
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้า
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิต

(คู่วิชาที่เรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาการประเมินเพื่อพัฒนา หน้า 89-90)

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองผู้ทำสารนิพนธ์ทำการประเมินโครงการ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ และเป้าหมายของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาในการดำเนินงานการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โครงการลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านที่ผู้ทำสารนิพนธ์รับผิดชอบอยู่

ขั้นตอนที่ 3 จัดเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบรายงานจาก บร. 1 – บร. 12 เก็บข้อมูลซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ใช้แบบ บร. ดังกล่าวมาเพื่อศึกษาปัญหาในการทำสารนิพนธ์โดยใช้เครื่องมือวัดทางสังคมมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดในบทต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 นำข้อมูลที่ได้จากการสรุปมาจัดทำสารนิพนธ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ทำให้ทราบถึงกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและแก้ไขปัญหา
3. เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และเกิดความเชื่อมโยงระหว่างภายในหมู่บ้านหนองหอย
4. เพื่อให้ทราบถึงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3

บทที่ 2

ปริทัศน์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 ต.ปรุใหญ่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา รวมทั้งเอกสารต่างๆที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้และเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ ซึ่งผู้จัดทำได้นำความรู้ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชน สรุปได้ 9 ด้าน ดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
  2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544
  3. การติดตาม สังเกตการ คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
  4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
  5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
  6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
  7. หลักการประเมิน โครงการแบบชีพโมเดล
  8. การวิเคราะห์ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
  9. เอกสารที่เกี่ยวข้องอื่นๆ
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ศ.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กองทุน 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ บริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองของตนเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.2.1 กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการเป็นไปตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และวิธีที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนดไว้

1.2.2 คุณสมบัติกรรมการตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

1.2.3 ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการ

1.2.4 มีระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุน

1.2.5 การมีส่วนร่วมในการจัดการกองทุน

1.2.6 สมาชิกมีการปฏิบัติตามระเบียบอย่างครบถ้วน

1.2.7 มีการเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารการจัดเงินทุนของตนเอง

3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4) กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 2) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (ฉบับที่ 2)
- 3) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 4) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

ผู้จัดทำสารนิพนธ์ใช้แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติดังกล่าว เป็นหลักในการจัดทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ และในการประเมินโครงการกองทุน หมู่บ้านที่ผู้เขียนรับผิดชอบอยู่

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เห็นควรมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้มีอำนาจ และหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนงาน และแผนงานในการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนดังกล่าว เป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา

อาศัยอำนาจตามความในตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้น

ข้อ 3 บรรดาระเบียบนี้ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดแล้วในระเบียบ หรือ ซึ่งขัดแย้งระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แห่งชาติ

“กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” หมายความว่า กองทุนในระดับชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้าน อีกรั้งชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครอง

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล

ในเขตปกครองท้องถิ่นพิเศษและชุมชนอื่น ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แห่งชาติ

ข้อ 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ

ชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง ที่นายกรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นคณะกรรมการ เลขานุการนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คนให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8 นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการผู้อาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (4) กำหนดแผนงาน และอกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการบริหารงานกองทุน
- (5) อกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- (6) อกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- (7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- (8) อกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- (9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการ หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลาหรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้
- (10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะทางการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (11) การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม
- (12) ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เบี่ยงประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุม และค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติใน

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการอนุกรรมการ
- (3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
- (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
- (5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์การต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
- (6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้การประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
- (7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหาร และจัดการกองทุน
- (8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
- (9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุนและรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการ ในส่วนการบริหารกองทุน
- (10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- (11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก)

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. กระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

1.1 จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม จะต้องมียี่สิบครัวเรือนในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

1.2 การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

1.3 วันที่เลือกคณะกรรมการกองทุน

2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทำขึ้นเพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนรวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดความเป็นจริงของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น จำนวนประชากรในหมู่บ้าน, จำนวนครัวเรือน, อาชีพของประชากร, ผลผลิตของประชากร และรายได้เฉลี่ยของประชาชน

2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น

- จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- วันที่มีการเลือกคณะกรรมการ

- เงินทุนหมู่บ้าน

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ร่วมกันประเมินประสิทธิภาพ

ในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

3. การเตรียมความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- ระเบียบข้อบังคับ มีข้อกำหนดในเรื่องต่อไปนี้แล้วหรือไม่
- วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ กำหนดขึ้นโดยใคร

4. ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- จำนวนกลุ่ม และองค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน
- ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีสมาชิกแล้ว
- จำนวนเงินที่สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในรูปของการถือหุ้น การออม ค่าธรรมเนียม เงินบริจาค และเงินให้เปล่า
- การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน หรือ ธกส.
- หมู่บ้านและชุมชนเมือง มีความร่วมมือ หรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้านและชุมชนหรือเครือข่ายอื่นนอกหมู่บ้าน และชุมชนเมืองหรือไม่

5. แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในหน้าภาคผนวก)

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ 3

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ 3 มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง

ที่ตั้งของกองทุนหมู่บ้านหนองหอย เลขที่ 99 หมู่ 3 ต.ปรุใหญ่ อ.เมือง

จ.นครราชสีมา 30000

2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- (2) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการฝากเงินสั่งจะ
- (3) เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- (4) เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนคมีคุณธรรม 5 ประการ คือ
  1. เป็นคนมีความซื่อสัตย์
  2. เป็นคนมีจิตใจเอื้ออาทร เกื้อกูล เสียสละ
  3. เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
  4. เป็นคนไม่มัวเมาในสิ่งอบาขมุข
  5. เป็นคนรู้จักสามัคคี
- (5) เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการ คือ
  1. เป็นคนเก่งเรียน ใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ
  2. เป็นคนเก่งคิด คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา
  3. เป็นคนเก่งงาน ขยันทำกรงาน และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่กรงาน
  4. เป็นคนเก่งคน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกๆ คน

3. แหล่งที่มาของกองทุน

- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ และงบประมาณของรัฐบาล
- (2) เงินกู้ยืม
- (3) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
- (4) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- (5) เงินฝากสั่งจะ หรือ เงินรับฝากค่าหุ้น
- (6) เงินดอกผลหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกลุ่มออมทรัพย์
- (7) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- (8) เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันอื่น

4. คุณสมบัติของสมาชิก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- (1) เป็นสมาชิกบ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 เป็นระยะไม่น้อยกว่า 3 เดือน
- (2) เป็นผู้มิมีสัญอันคิงาม มีความรู้ ความเข้าใจเห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและ

สนใจที่จะเข้ามาส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน

- (3) ประพฤติอยู่ในหลักศาสนา
- (4) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน

- (5) อคทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- (6) เป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
- (7) เป็นผู้ที่มีความมั่นใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เคารพมติเสียงข้างมากเป็น

สำคัญ

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก ดังรายละเอียดดังนี้

- (1) ยื่นใบสมัครต่อคณะกรรมการกองทุน
- (2) เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 4 (ตามระเบียบของกองทุนหมู่บ้านหนองหอย จะเป็นข้อ 6 แต่เนื่องจากผู้ทำสารนิพนธ์ขอเอาเฉพาะใจความที่สำคัญออกมา จึงเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 4) สมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้ปีละ 1 ครั้ง ต้องชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า 10 บาท / คน
- (3) สมาชิกที่ขาดคุณสมบัติให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก ตามเหตุต่างๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ตาย
- (2) ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- (3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- (4) ที่ประชุมใหญ่มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของผู้เข้าร่วมประชุม
- (5) ประพฤติตนขัดต่อระเบียบของกองทุน
- (6) นำทรัพย์สินของกองทุน ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้
- (7) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบข้อ 4 (ในข้อ 5 หน้า 2 ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

หนองหอย)

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก)

6. การพิจารณาเงินกู้

การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าที่กำหนดไว้ ความพรรคที่หนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติ

เงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉินให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

2. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืม ตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วนให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไข และรายละเอียดการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้กู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

3. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะส่วนบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

4. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอน ตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจรรยาบรรณ ประเพณี และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปีคประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าดังกล่าวอย่างเปิดเผย

5. การกำหนดระยะเวลาคืนชำระเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ทำสัญญาการชำระคืนเงินกู้หรือเงินทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุนไปมองให้กับคณะกรรมการกองทุน เพื่อเป็น หลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

6. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนไว้แล้ว แต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

7. ในกรณีที่ผู้กู้ยืมได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กุนำเงินไปใช้ในกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที ซึ่งที่ประชุมสมาชิกมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ ตามวรรคสองห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนเป็นระยะเวลา 2 ปี

กรณีที่ทำสารนิพนธ์รับผิดชอบในเขตพื้นที่กองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 ตำบลปัฐใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา นั้นมีเกณฑ์สำหรับพิจารณาเงินกู้ดังนี้

1. การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงิน จะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการ โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน เป็นไปได้การอนุมัติเงินกู้ยืมแต่ละราย จะต้องผ่านมติที่ประชุมเห็นชอบเดิมกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุน

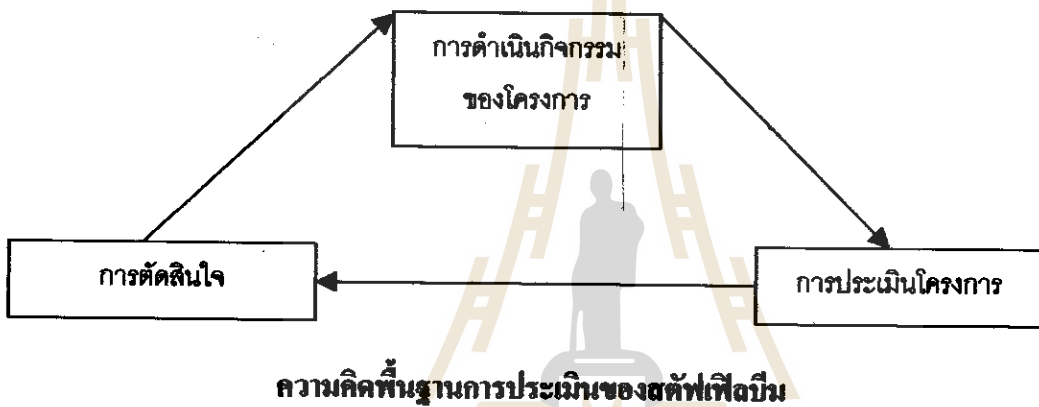

2. ลักษณะของโครงการสมาชิกสามารถยื่นข้อกู่ ต้องมีลักษณะ หรือ คุณสมบัติ คือ เป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางตลาด สามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน มีผลกำไรเพิ่มขึ้น

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก)

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซิฟท์โมเดล

การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกสำหรับการตัดสินใจโดยมีแนวความคิดพื้นฐาน คือ

ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมิน เป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนด หรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

สต๊าฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบซิฟท์ (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการ โครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมิน เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการ ขยาย เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของ โครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป (ชุดวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา หน้าที่ 89-91)

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนอื่นทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการ

การเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วหรือที่ชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุน ไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษา ระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่ง และส่งเสริมบัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมีโอกาสกระทำได้ อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ สมควรให้สถาบันการศึกษาทั้งในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำหลักสูตร โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน บัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ และ ผู้จบหลักสูตรจะได้รับ “ประกาศนียบัตรบัณฑิต” ซึ่งเป็นการ ประเมินบัณฑิตดังกล่าวทางนี้

การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องสร้างความรู้ การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นสนับสนุนและช่วยแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนมากกว่ายึดกฎระเบียบตายตัว จึงต้องแก้ไขระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง การติดตามช่วยแก้ไขปัญหแก่ชาวบ้าน การเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการกองทุน การพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารแบบโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการกองทุน ทุกระดับมีแนวทางพัฒนา กลไกที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการร่วมมือกับประชารัฐ ประชาคมทุกระดับ ร่วมเป็นกลไก ตรวจสอบให้กองทุนด้านบาทบริหาร ได้มีประสิทธิภาพเพื่อประชาชน

9. เอกสารที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

สมพันธ์ เตชะอธิก – การบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ จากหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับลงวันที่ 15 มกราคม 2545 (หน้า 6)

กล่าวว่า การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำเป็นต้องสร้างความรู้ การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นสนับสนุน และช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมากกว่ายึดกฎระเบียบบดขยี้ จึงต้องแก้ไขระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง การติดตามช่วยแก้ไขแก่ชาวบ้าน การเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการกองทุน การพัฒนาตัวชี้วัด การบริหารแบบโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนทุกระดับมีแนวทางพัฒนากลไกให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการร่วมมือกับประชารัฐ ประชาคมทุกระดับร่วมเป็นกลไก ตรวจสอบ ให้กองทุนด้านบาท บริหาร ได้มีประสิทธิภาพเพื่อประชาคมจริงๆ

ภาวิณี เจริญยิ่ง – บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านตัว ก้าวอย่างที่ต้องฟันฝ่า จากหนังสือพิมพ์มติชนรายวันฉบับวันที่ 31 มกราคม 2545 (หน้า 12)

สำหรับข้อเสนอแนะกรรมการกองทุนเป็นห่วงเรื่องการจัดทำบัญชี อาจเกิดการผิดพลาดได้เพราะรูปแบบและวิธีการลงบัญชีค่อนข้างมาก มีหลายช่อง ไม่เหมือนกับบัญชีเงินกองทุนที่มีอยู่แล้วอยากให้มีการปรับรูปแบบวิธีการให้ง่ายต่อชาวบ้านที่ไม่ได้เรียนหนังสือมาก เพราะส่วนใหญ่จะจบการศึกษาแค่ ป.4 พร้อมกันนี้น่าจะเป็นของชาวบ้านที่คิดเองเหมือนกับบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์ที่ทำอยู่ และไม่น่าจะต้องใช้ระบบบัญชีของกรมบัญชีกลางที่สำคัญการกำหนดแนวทางของกองทุนขัดแย้งกับการปฏิบัติจริง โดยการบอกให้ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง แต่มีหลายอย่างที่กำหนดให้ชาวบ้านทำ ดังนั้น อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนโดยจัดให้มีการประชุมหมู่บ้านที่ดำเนินการแล้ว มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

แผนกการเมือง ตรวจสอบวารัฐบาลทักษิณ 1 ปี สอบผ่านแค่คะแนนปริ่มน้ำ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับลงวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ.2545 (หน้า 3)

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริม และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนและวิสาหกิจขนาดเล็ในครัวเรือน พร้อมทั้งรัฐบาลจะจัดตั้งให้มีโครงสร้างหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญามาใช้ในการพัฒนาสินค้า โดยรัฐพร้อมที่จะเข้าช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่และการบริหารจัดการเพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาด ทั้งในประเทศด้วยระบบร้านค้า เครือข่าย และอินเทอร์เน็ต

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษารายละเอียดต่างๆที่สามารถนำมาศึกษากับตัวแปรในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและได้ดำเนินงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อนำมาประกอบกับการประเมินโครงการในครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัด
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในครั้งนี้ผู้ทำสารนิพนธ์ใช้รูปแบบและวิธีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การศึกษาหมู่บ้านหนองหอย หมู่ 3 ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เป็นการประเมินโดยใช้ซิพีพีโมเดล (CIPP Model) โดยจะประเมินในด้านต่างๆดังนี้คือ

1.1 การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพโดยรอบต่างๆ ไปของหมู่บ้านหนองหอย ตามหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน วัฒนธรรมประเพณี โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มชาวบ้าน

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบการบริหารจัดการและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้ เช่น นโยบายของรัฐบาล เงินกองทุน 1 ล้านบาท คณะกรรมการกองทุน การเตรียมความพร้อม การสร้างเข้าใจ

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือหน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้ เช่น การจัดทำระเบียบกองทุน การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน ระบบบัญชีกองทุน กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิก

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย เช่น จำนวนสมาชิกกองทุน จำนวนผู้ที่ได้กู้เงิน ยอดเงินให้กู้ จำนวนผู้ชำระคืนกองทุนตามกำหนด การใช้เงินตามวัตถุประสงค์ ทัศนคติของสมาชิกต่อกองทุน ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (population) ที่ใช้ในการวิจัย หมายถึง กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัย ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือเป็นสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ซึ่งในการประเมิน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ผู้ทำสารนิพนธ์อยู่นั้นก็คือ จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในบ้านหนองหอย ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 138 คน โดยแบ่งออกเป็น

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 15 คน
สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 62 คน
ชาวบ้านทั่วไปที่ไม่ได้เป็นสมาชิก	จำนวน 61 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample or Sampling Group) ในการวิจัย หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นเป็นตัวอย่างในการศึกษา โดยผู้ทำสารนิพนธ์ได้สุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรในหมู่บ้านหนองหอย 50% ของครัวเรือน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 20 ครัวเรือน โดยใช้การสุ่มแบบมีจุดมุ่งหมายหรือแบบจงใจ (purposive sampling)

ผู้ให้ข้อมูล คือ ประธานกองทุนรองประธานกองทุน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. คณะกรรมการกองทุน สมาชิกกองทุน สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน และ ประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัด

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย ผู้ทำสารนิพนธ์แบ่งตัวแปรและตัวชี้วัดโดยยึดหน่วยระบบในการวิเคราะห์เชิงระบบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วย 3 หน่วยระบบ ดังนี้คือ

1. หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย
3. หน่วยระบบ C คือ บริบทของหน่วยระบบ

ตัวชี้วัดที่จะประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย มีดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ประกอบด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A (Context Indicator) คำว่า บริบท หมายถึง สภาพแวดล้อม ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านหนองหอย แบ่งเป็น 2 ระดับ

1.1 บริบทระดับประเทศ เช่น สังคม การเมือง เศรษฐกิจ ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือ ตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบด้วยตัวแปรต่อไปนี้

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าระหว่างประเทศ

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

1.1.5 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น เช่น ภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน การทำมาหากินของชาวบ้าน ในหมู่บ้าน ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นหรือภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วย ตัวแปร ดังนี้

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

1.2.2 เศรษฐกิจและสังคมทั้งหมู่บ้าน

1.2.3 วัฒนธรรมประเพณี

1.2.4 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ

1.2.5 ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มของชาวบ้าน

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

2.1 นโยบายของรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2.2 เงิน 1 ล้านบาท

2.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

2.4 การเตรียมความพร้อม และสร้างความเข้าใจ

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบด้วย ตัวแปร ดังต่อไปนี้

3.1 การคัดเลือกผู้กู้

3.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ

- 3.3 การชำระหนี้
- 3.4 การทำบัญชีกองทุน
- 3.5 กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่

- 4.1.1 จำนวนผู้กู้
- 4.1.2 ยอดเงินให้กู้
- 4.1.3 จำนวนสมาชิกกองทุน
- 4.1.4 ยอดเงินที่มีการชำระคืน

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่

- 4.2.1 จำนวนผู้ที่ได้เงินกู้
- 4.2.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
- 4.2.3 การขยายกิจการของผู้กู้
- 4.2.4 การเกิดกิจการใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

- 4.3.1 กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
- 4.3.2 หมู่บ้านมีเครือข่ายการเรียนรู้
- 4.3.3 หมู่บ้านมีการเรียนรู้ มีเครือข่ายการตลาด

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย ประกอบไปด้วย ตัวชี้วัด จำนวน 4 ตัว คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 บริบทระดับประเทศ เช่น สังคม การเมือง เศรษฐกิจ ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบด้วยตัวแปรต่อไปนี้

- 1.1.1 ความยากจนของประเทศ
- 1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)
- 1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าระหว่างประเทศ
- 1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- 1.1.5 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น เช่น ภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน การทำมาหากินของชาวบ้าน
 ในหมู่บ้าน ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นหรือภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วย ตัวแปร ดังนี้

- 1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
- 1.2.2 เศรษฐกิจและสังคมทั้งหมู่บ้าน
- 1.2.3 วัฒนธรรมประเพณี
- 1.2.4 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ
- 1.2.5 ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มของชาวบ้าน

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

- 1.3.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
- 1.3.2 อาชีพหลักของผู้กู้
- 1.3.3 ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 2.1 จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ
- 2.2 วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ
- 2.3 สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ
- 2.4 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ
- 2.5 จำนวนแรงงาน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

- 3.1 การดำเนินกิจการอย่างถูกวิธี
- 3.2 การหาตลาดที่ดี
- 3.3 การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน
- 3.4 การใช้จ่ายเงินกู้
- 3.5 การหาความรู้เพิ่มเติม

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
  - 4.1.1 รายได้เป็นเงิน
  - 4.1.2 ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ
- 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

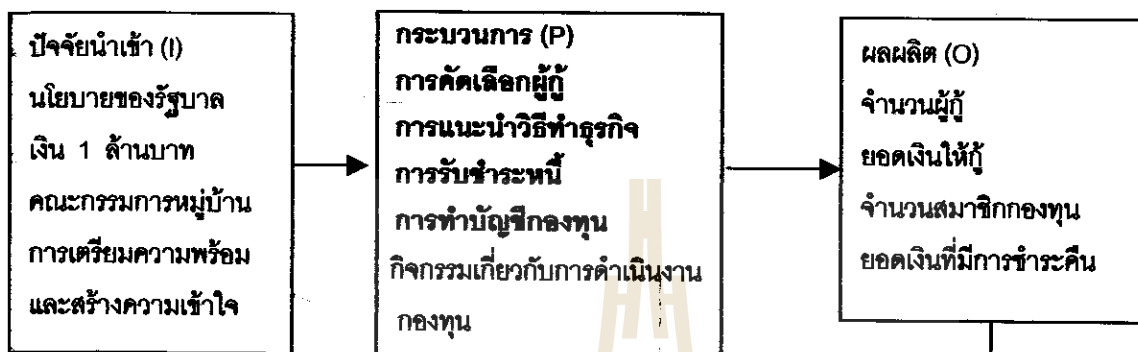
- 4.2.1 ผู้ได้ขยายกิจการ
- 4.2.2 ผู้ได้ดำเนินกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง
- 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่
  - 4.3.1 ผู้ที่มีการพึ่งพาตนเอง
  - 4.3.2 ผู้ที่มีศักยภาพในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดการประเมิน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้นมีความเชื่อมโยงกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินที่มีการชำระคืน ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงินของผู้ดูแลรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น เงินที่ผู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยงานระบบ A

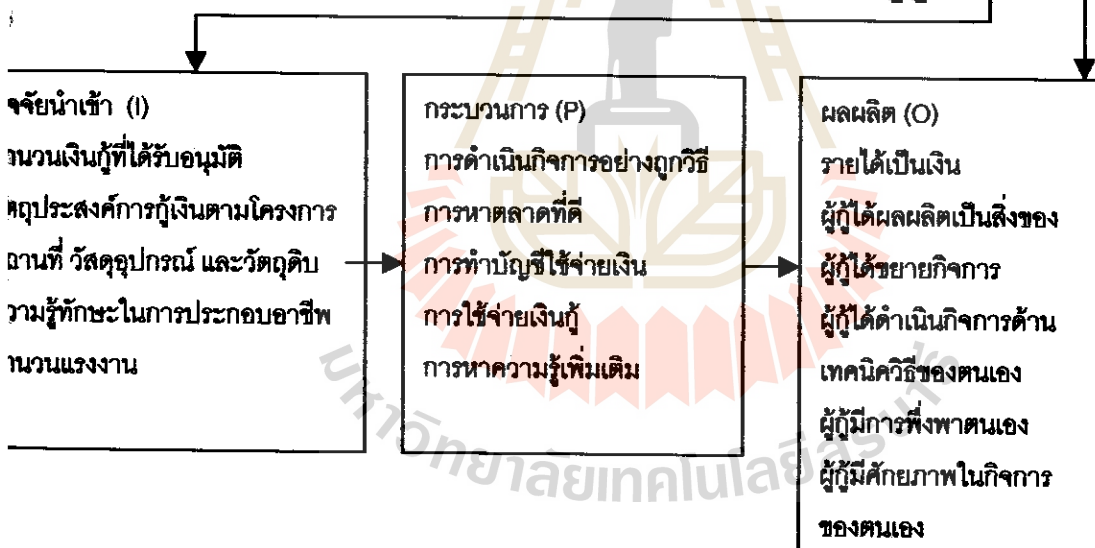
ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่ผู้กู้มากและการชำระคืนกองทุนมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วยระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านก็จะมีศักยภาพด้วย

แผนภาพแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ชีพโทโมเดล”

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ใช้เครื่องมือต่างๆ ต่อไปนี้

1. บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนในบ้าน)
  - ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ได้เก็บไว้แล้ว คือ ข้อมูลมือสอง (Secondary Data)

ได้แก่

1. กชช 2 ค
2. จปฐ.
3. เอกสาร
4. แผนที่หมู่บ้าน

2. บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน) ใช้ตัวอย่างประมาณ 50% ของครัวเรือนในหมู่บ้าน

3. บร. 3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ตัวอย่างประมาณ 50% ของครัวเรือนในหมู่บ้าน)

กลุ่มตัวอย่าง

- กรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- ผู้นำชุมชน
- ประชาชนทั่วไปในชุมชน (ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของกองทุน)

4. บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)

- รวบรวมจากเอกสารของกองทุนและสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุน

5. บร. 5 (แบบแบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

6. บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

7. บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)

8. บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ SMEs)

9. บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์) โดยสุ่มตัวอย่าง 50% ของครัวเรือนในหมู่บ้าน

10. บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)

11. บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกกรณีของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน)

12. บร. 12 (แบบการวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน) ในกระบวนการของ AIC ในการ

วิเคราะห์แผนแม่บทชุมชน

ในการดำเนินการโครงการ นั้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องทราบว่าโครงการที่ ผู้จัดทำสารนิพนธ์
 รับผิดชอบจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งในส่วนแสดงถึงลักษณะใน
 เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

การกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย มีดังนี้

1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์
3. ชุมชนยกย่องคนทำดี
4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
5. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม
6. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน
8. ในชุมชนมีการรวมตัวจัดกลุ่มองค์กรประชาชน
9. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนประจำ โดยประชุมหรือเสวนา
10. ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
11. ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม
12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิด โดยสมาชิกใน

ชุมชน

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการประเมิน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย ผู้ทำ
 สารนิพนธ์ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ต้องการความจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์
 ให้มากที่สุด โดยกระตุ้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงความรู้สึกร หรืออาจจะแสดงความคิดเห็นทำให้ผู้
 ให้สัมภาษณ์แสดงความรู้สึกรส่วนบุคคลมากขึ้น

2. การสังเกต (observation) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ทำสารนิพนธ์เข้าร่วม
 สังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายตาม โครงสร้างของพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต โดยที่กลุ่มเป้าหมาย
 ไม่รู้ตัว จะทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ต้องการมากที่สุด

3. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ได้จัดเก็บไว้แล้ว คือ ข้อมูลมือสอง (Secondary Data)

1. กชช 2 ค (จากที่ทำการอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา)
2. จปฐ. (จากสถานีอนามัยบ้านหลักร้อย)
3. เอกสารบรรยายสรุปข้อมูลหมู่บ้าน (จากพัฒนากร ตำบลปรุใหญ่)
4. แผนพัฒนา 5 ปี และรายปี (จากองค์การบริหารส่วนตำบลปรุใหญ่)

4. เวทีประชาคมตำบล เป็นเวทีสะท้อนความคิดเห็นและแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ต่างๆ ที่เกิดขึ้นของกองทุนในตำบลปรุใหญ่ โดยประธานกองทุนและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลปรุใหญ่ ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในตำบล

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความหมายและสรุปความแล้ว นำมาดำเนินการวิเคราะห์

จากการยึดหลักตามวัตถุประสงค์ในแบบ บร.ต่างๆ เป็นสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ทำสารนิพนธ์จึงเขียนอธิบายโดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับความเป็นมาและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านหนองหอย หมู่ 3 ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน กองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 มีการบริหารจัดการที่ดี ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน ทั้งชาวบ้านยังให้ความสนใจและระมัดระวังเป็นสมาชิกกองทุนเป็นจำนวนมาก ปัญหาในการดำเนินงานก็ยังไม่พบ เพราะคณะกรรมการและสมาชิกมีความสามัคคีกันเป็นอย่างดี และทุกคนจะทำตามกฎระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านอย่างเคร่งครัด

สำหรับสมาชิกผู้กู้ยืม มีความสามารถในการบริหารจัดการกันเอง โดยการชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยตามกำหนด ระยะเวลาที่มีการค้างไว้ เช่น ระยะเวลาคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นรายเดือน , ราย 3 เดือน , ราย 6 เดือน , ราย 1 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาท ต่อเดือน / 12 บาท ต่อ 1 สมาชิกผู้กู้ยืมได้นำเงินกู้ยืมไปทำตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่เขียนตามคำขอกู้จริง เพราะจากการที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ลงไปสัมผัสภายในพื้นที่หมู่บ้าน ส่วนใหญ่สมาชิกจะนำเงินที่กู้ยืมไปประกอบอาชีพด้านการค้าขาย เกษตร และการบริการ กิจกรรมต่างๆนี้สมาชิกได้ลงทุนในการประกอบอาชีพการกู้ยืมเงินกองทุนนี้ ทุกครอบครัวต่างมีรายได้และมีเงินออม หลังจากการชำระหนี้คืนเงินกู้ยืมกองทุนแล้วยังมีเงินเหลือเก็บไว้ใช้ในครอบครัวในยามจำเป็น

ในส่วนของเงินทุน 1 ล้านบาท ที่ทางรัฐบาลได้จัดสรรให้ทางคณะกรรมการได้ปล่อยให้สมาชิกกู้ยืมไป เพื่อสร้างงานสร้างรายได้และประกอบอาชีพใหม่ ปัจจุบันได้มีดอกผลเพิ่มขึ้นกว่า 8,000 กว่าบาท ในระยะเวลา 4 เดือน ของการปล่อยกู้ หากมองภาพรวมภายในหมู่บ้านหนองเขยนั้น ไม่พบปัญหาในการบริหารจัดการเงินกองทุน 1 ล้านบาท เพราะคณะกรรมการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านด้วยความโปร่งใสและได้รับความไว้วางใจจากสมาชิก ถ้าใช้หมู่บ้านมีการพัฒนาไปในทางที่ดีและมีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็ง ในการดำเนินงานทั้งปัจจุบันและต่อไปในอนาคต

2. วิเคราะห์นำเสนอการทำสารนิพนธ์ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมิน โครงการ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการติดตามการประเมิน โครงการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกรณีศึกษา บ้านหนองหอย หมู่ 3 ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งเอกสารต่างๆที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วยรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบแนวคิดทฤษฎี (CIPP Model) และการรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์เกี่ยวกับผลการติดตามการประเมินโครงการ ดังรายละเอียดสรุปได้ เป็น 4 ด้านดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม
3. ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้
4. สรุป (การบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์)

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

จากปัญหาความยากจนของประชาชนคือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึง แหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลซึ่งมี พ.ศ.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาคความยากจนโดยเร่งเห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้ได้ ต้องเริ่มที่ระดับฐานรากของประเทศจึงได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่น มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างสัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

1.1.2 นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ในช่วงปี 2544-2549 กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดทำแนวนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 นโยบายรัฐบาล และบทบาทภารกิจของกระทรวงอุตสาหกรรมไว้ดังนี้

- กระบวนการส่งเสริมสนับสนุน SMEs

เป็นโครงการสำคัญปัญหาการขาดแคลนเงินทุน และความต้องการสินเชื่อของธุรกิจ SMEs เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกและเป็นสิ่งจำเป็นในระยะยาวที่ต้องมีแหล่งเงินทุนต่อเนื่องต่อไป แต่ภายใต้ภาระหนี้ของสาธารณะของรัฐในปัจจุบันซึ่งมีมากกว่าร้อยละ 55 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศทำให้บทบาทการช่วยเหลือของรัฐบาลในสมัยหน้า ไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมืองใดจะเข้ามาบริหารประเทศก็ตาม ที่ควรคำนึงถึงคือ จะต้องไม่เน้นการก่อหนี้สาธารณะให้สูงขึ้นไปอีก และควรมีการพิจารณา การจัดตั้งกองทุนพิเศษขึ้นมาคือ “กองทุนเพื่อค้ำประกันสินเชื่อของ SMEs” โดยแนวคิดในการจัดตั้งกองทุนฯ เพื่อช่วย SMEs ซึ่งเป็นลูกหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) แต่มีศักยภาพให้ได้สินเชื่อจากสถาบันการเงินเอกชนมากขึ้นเพื่อปรับปรุง โครงสร้างหนี้และช่วยเพิ่มเงินทุนหมุนเวียนของ SMEs ให้สามารถดำเนินธุรกิจและเติบโตไปได้

แนวคิดดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้ธุรกิจ SMEs ได้รับสินเชื่อมากขึ้นจากธนาคารพาณิชย์ อย่างไรก็ตามที่กองทุนจะทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้เงินกองทุนที่ไม่สูงมากนักนั้น ต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งฝ่ายรัฐบาล และสถาบันการเงินเอกชนและผู้ประกอบการ SMEs ที่ต้องร่วมรับภาระความเสี่ยงด้วยกัน

เห็นได้ว่าการจัดตั้งกองทุนฯ ดังกล่าวต้องได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลในระดับหนึ่งเพื่อนำมาใช้ในการค้ำประกันสินเชื่อจากสถาบันการเงินเอกชนต้องมีเงื่อนไขสำคัญในการรับภาระร่วมกัน เช่น การค้ำประกันไม่เกินร้อยละเท่าไรของสินเชื่อที่ขาดหลักประกัน รวมทั้งวงเงินต่อรายควรเป็นเท่าไรจึงจะเหมาะสมและไม่เป็นภาระแก่รัฐบาลมากนัก ขณะเดียวกันสถาบันการเงินเอกชนควรเน้นความสำคัญกับระบบพิจารณาสินเชื่อโดยการวิเคราะห์ กระแสเงินสดและความเป็นไปได้ของโครงการ ก็เพื่อให้การดำเนินโครงการของกองทุนฯ มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น(บทความทางธุรกิจ, บริษัทศูนย์วิจัย ไทยพาณิชย์ จำกัด)

- ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

ในระยะ 5 เดือนของปี 2545 (มกราคม – พฤษภาคม) ดุลการค้าเกินดุลมีการขาดดุลชำระเงินลดลงของระดับทุนสำรองระหว่างประเทศดังกล่าว จะทำให้ค่าเงินบาทตกอยู่ภายใต้แรงกดดัน รวมทั้งมีความผันผวนได้ เนื่องจากสถานการณ์ของค่าเงินบาทยังคงขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นที่นักลงทุนจะมีต่อรัฐบาลชุดใหม่อาจเป็นไปได้ทั้งแง่บวกและแง่ลบ โดยเฉพาะในกระทรวงเศรษฐกิจหลักๆ รวมทั้งกับการขึ้นอยู่กับการดำเนินการทางด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลชุดใหม่ ทั้งนี้คาดว่าโดย

เฉลี่ยแล้วเงินบาทอาจจะมีค่าเฉลี่ยที่ 43.50 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2544 เมื่อเทียบกับประมาณ 40.2 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2543 ในขณะที่จะมีความผันผวนมากเป็นบางช่วง ปัจจัยที่จะมากระทบ เช่น การเคลื่อนย้ายเงินทุนออกนอกประเทศ และการเคลื่อนไหวของค่าเงินในตลาดภูมิภาค รวมทั้งสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศโดยในช่วงการผันผวนดังกล่าว ค่าเงินบาทอาจจะหลุดออกนอกรอบ 44-45 บาทได้ อย่างไรก็ตามคาดว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะเข้ามาดูแลเสถียรภาพของค่าเงินบาทเป็นระยะๆ เพื่อมิให้เงินบาทมีความผันผวนมากจนเป็นผลลบทางกิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศได้

- สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของประเทศในปี 2545 คาดว่าเศรษฐกิจไทยจะสามารถขยายตัวได้ประมาณร้อยละ 2-3 โดยในช่วงครึ่งแรกของปีคงมีแรงกระตุ้นต่อเนื่องจากภาครัฐและแนวโน้มของการฟื้นตัวของการใช้จ่าย ภาคเอกชนจะมีส่วนช่วยขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการลงทุนในหมวดก่อสร้าง ที่น่าจะฟื้นตัวอย่างเนื่องจากปี 2544 และการบริโภคภาคเอกชนที่น่าจะปรับตัวดีขึ้นตามรายได้ของเกษตรกรและภาวะการจ้างงานที่ดีประกอบกับความเชื่อมั่นเองธุรกิจและของผู้บริโภคที่มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ แต่การฟื้นตัวในระยะปานกลางของเศรษฐกิจยังคงต้องพึ่งพาการฟื้นตัวของอุปสงค์ของประเทศที่คาดว่าจะดีขึ้นในครึ่งปีหลังของปี 2545 เป็นต้นไป

โดยสรุป การใช้จ่ายภาครัฐและการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกจะช่วยผลักดันให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราที่สูงขึ้นได้ในปี 2545 ทั้งความพร้อมของภาคธุรกิจในการตัดวงระโยชน์จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกยังเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญ ดังนั้นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของภาคธุรกิจ และการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมตลอดจนการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าออกไทยจึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินการต่อไปอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อการฟื้นตัวที่ยั่งยืนในระยะปานกลางของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของประเทศ

- บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท (ความล้มเหลวของท้องถิ่นชนบท)

ความสำเร็จในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก โดยพิจารณาด้วยเหตุผลและผลพยายามปรับปรุงรูปแบบกฎเกณฑ์ให้เป็นที่พอใจของทุกฝ่ายเน้นเรื่องความโปร่งใสให้สมาชิกในชุมชนได้ทราบข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้ทุกฝ่ายพอใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ส่วนความล้มเหลวในท้องถิ่นชนบทนั้น เนื่องจากมีการหวงอำนาจเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และพวกท้องถิ่นไม่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แต่ที่สำคัญคือยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ จึงทำให้การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพความล้มเหลวจึงเข้ามา

1.2 บริบทท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

บ้านหนองหอย หมู่ 3 ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งส่วนใหญ่มาจากบ้านกรอกโรงสี เดิมชื่อบ้านกรอกโรงสี ซึ่งอาศัยอยู่กันมานานกว่า 100 ปี เนื่องจากมีประชากรหนาแน่นเพิ่มมากขึ้น จึงแยกตัวออกตั้งหมู่บ้านใหม่ ชื่อหมู่บ้านหนองหอย แต่เดิมสภาพพื้นที่ของหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นป่า ถนนลูกรัง ปัจจุบันป่าที่เคยในอดีได้หมดไป และอาชีพดั้งเดิมของราษฎรที่อพยพส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง, ก้าขาย, ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปาหมู่บ้าน โรงเรียน ตั้งแต่ พ.ศ. 2509 และในปัจจุบันหมู่บ้านหนองหอย มีประชากรอาศัยอยู่ 40 ครัวเรือน และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ก้าขาย รับราชการ และเกษตรกร

1.2.2 การขยายตัวของประชากร

จำนวนประชากรของหมู่บ้านหนองหอยตั้งแต่อดีตได้มีการบันทึกเอาไว้ จึงขอนำเสนอข้อมูลจำนวนประชากรของประชากรในปัจจุบัน คือ

ปี พ.ศ. 2544 จำนวนประชากร 138 คน ชาย 65 คน หญิง 73 คน

ตารางจำนวนของประชากร ปี พ.ศ. 2544

ประชากร	จำนวน (คน)
1 วัน - 3 ปี	8
3 ปี 1 วัน - 6 ปี	7
6 ปี 1 วัน - 12 ปี	12
12 ปี 1 วัน - 14 ปี	1
14 ปี 1 วัน - 18 ปี	9
18 ปี 1 วัน - 50 ปี	69
50 ปี 1 วัน - 60 ปี	10
60 ปีขึ้นไป	22

1.2.3 สภาพภูมิอากาศ

โดยทั่วไปอยู่ภายใต้มรสุมที่พัดผ่านประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ ลมตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว เรียกว่า มรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งพัดผ่านจากทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นส่วนใหญ่จะพัดอยู่ในช่วงฤดูฝนทำให้สภาพอากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกอยู่ทั่วไป

จากปฏิทินแสดงรายละเอียดแต่ละฤดู อธิบายได้ว่า ฤดูฝนจะเริ่มจากเดือนพฤษภาคม ไปจนถึงเดือนตุลาคม ก็จะเริ่มหมดฝนเข้าสู่ฤดูหนาวไปจนถึงเดือน 3 ส่วนในเดือน 7 จะเป็นฤดูร้อน ซึ่งพอจะแยกรายละเอียดแต่ละฤดูได้ดังต่อไปนี้

ฤดูหนาว	เดือน พฤศจิกายน - เดือนมกราคม
ฤดูร้อน	เดือน กุมภาพันธ์ - เดือนเมษายน
ฤดูฝน	เดือน พฤษภาคม - เดือนตุลาคม

1.2.4 ภาษาที่ใช้สื่อสาร

ในอดีตชาวบ้านหนองหอยใช้ภาษาไทยสำเนียงโคราชในการสื่อสารกัน แต่ปัจจุบันในหมู่บ้านไม่ค่อยได้พูดกันแล้วเนื่องจากได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น และได้พัฒนาการใช้ภาษาพูดเป็นภาษากลาง แต่คนรุ่นเก่าๆ ยังใช้ภาษาโคราชเหมือนเดิม

1.2.5 ลักษณะชุมชน

โดยทั่วไปแล้วชาวบ้านหนองหอยจะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม และพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นสวนผสม หมู่บ้านมีขนาดเล็กจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม และระยะบ้านเรือนจะอยู่ใกล้ๆกัน

1.2.6 ระบบนิเวศชุมชน

บ้านหนองหอยตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรุใหญ่ มีจำนวนครัวเรือน 40 ครัวเรือน บ้านหนองหอย จะมีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านต่างๆดังนี้

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดกับบ้านเลียบ

ทิศตะวันออก ติดกับชุมชนบ้านสวนพริกไทย

ทิศใต้ ติดกับชุมชนบ้านสวนพริกไทย

ทิศตะวันตก ติดกับบ้านศรีษะละเต็ง

1.2.7 ระบบสาธารณูปโภค

ระบบประปา

บ้านหนองหอย ประปาที่ใช้ภายในหมู่บ้านไม่มี ปัจจุบันส่วนมากจะพ่วงมาจากบ้านใกล้เคียง เป็นชุมชนบ้านสวนพริกไทยและบ้านกรอกโรงสี แหล่งน้ำใช้ในหมู่บ้าน จะมีแหล่งเป็นน้ำลำปาว ที่ไหลผ่านหมู่บ้าน เป็นน้ำที่ชาวบ้านจะนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร การเพาะปลูกต่างๆ

ระบบไฟฟ้า

ชาวบ้านในหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้กันทุกหลังคาเรือน ตั้งแต่ ปี พ.ศ 2509

เส้นทางคมนาคม

ถนนภายในหมู่บ้านแต่ก่อนเป็นทางเกวียน ต่อมามีการพัฒนาเป็นถนนลาดยาง และถนนคอนกรีตเสริมเหล็กของ อบต. เข้ามาเมื่อปี พ.ศ. 2540

1.2.8 ระบบสังคมวัฒนธรรม

ระบบเครือญาติ

จากการทำงานในหมู่บ้านจะสังเกตได้ว่าในแต่ละครัวเรือนจะมีความผูกพันทางสายเลือด ในลักษณะการอยู่ร่วมกันของญาติพี่น้อง พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิง ที่แต่งงานกันไปแล้วจะมาอาศัยกันอยู่ในบ้านเดียวกัน ในกรณีที่ไม่มีบ้านเป็นของตนเองแต่ถ้าใครจะแยกครอบครัวหรือชายครอบครัวจะสร้างขึ้นในพื้นที่ในเขตบ้านตนเอง จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการขยายจำนวนครัวเรือนของหมู่บ้านในปัจจุบันก็ได้

ผู้นำและการเมืองการปกครอง

ในหมู่บ้านหนองหอยมีการปกครองเหมือนหมู่บ้านทั่วไป คือ มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำของหมู่บ้าน และมีหน่วยงานราชการ อบต. เข้ามาช่วยเหลือและรับผิดชอบ มีหน่วยงานราชการเข้ามาดูแลในเรื่องของการปกครองและสนับสนุนในทุกๆด้าน เพื่อการพัฒนาในหมู่บ้าน

1.2.9 เศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจหมู่บ้านหนองหอยมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 50,000 บาทต่อปี และอาชีพหลักของชุมชน คือ การค้าขาย และอาชีพรอง จะเป็นการรับจ้างทั่วไปของคนในหมู่บ้าน

1.2.10 ประเพณี

ชาวบ้านจะยึดถือปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณีที่มีมาช้านาน ประเพณีต่างๆ จึงถูกถ่ายทอดสืบต่อกันมาและยังคงรักษาไว้ครบจนทุกวันนี้ เช่น ประเพณีวันขึ้นปีใหม่ ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น

1.2.11 โรงเรียนและการศึกษา

ไม่มีโรงเรียนในหมู่บ้าน ดังนั้นจึงต้องไปศึกษาที่โรงเรียนในหมู่บ้านใกล้เคียงและเด็กที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองหอยมีโอกาสดูจะศึกษาหาความรู้ทุกคน โดยระดับประถมศึกษาเรียนที่ โรงเรียนบ้านหลักร้อย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเรียนที่โรงเรียนโคราชพิทยาคม

1.2.12 สุขภาพอนามัย

ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา คนในหมู่บ้านได้รับบริการและมีการดูแลสุขภาพอนามัยในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการรักษาพยาบาล เมื่อมีการเจ็บป่วยเล็กน้อยชาวบ้านส่วนมากจะรักษาพยาบาลจากศูนย์สาธารณสุขชุมชนบ้านสวนพริกไทย และสถานอนามัยบ้านหลักร้อย เมื่อมีการเจ็บป่วยอย่างรุนแรงชาวบ้านจะไปรับการรักษาได้จากโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมาภายในตัวจังหวัด และการเจ็บป่วยที่พบส่วนมากจะเป็นการเจ็บป่วยตามฤดูกาล เช่น โรคอุจจาระร่วง และไข้หวัดใหญ่

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ 3 โดยภาพรวมมีดังนี้

2.1 ผลกระทบต่อหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

2.1.1.1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและ

ชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นโครงการที่กระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจเกิดความเข้มแข็ง ดังนั้นการที่จะพัฒนาประเทศจะต้องเข้าถึงหมู่บ้านหรือชุมชน เมื่อรัฐบาลเล็งเห็นถึงจุดนี้จึงเกิดโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้น และเมื่อเงินกองทุน 1 ล้านบาท ลงมาถึงทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ ซึ่งหมู่บ้านหนองหอย หมู่ 3 ก็ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนนี้ลงมา และประชาชนส่วนมาก ก็ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเงินกองทุนและกฎระเบียบของกองทุน แต่หลังจากมีการดำเนินการไปได้ระยะหนึ่ง ประชาชนในหมู่บ้านก็มีความเข้าใจมากขึ้น

2.1.1.2 เงิน 1 ล้านบาท หมู่บ้านหนองหอย หมู่ 3 ได้รับเงินโอนเข้าบัญชีหมู่บ้านเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2545 ทางคณะกรรมการได้ทำการปล่อยเงินกองทุนให้กับสมาชิกในหมู่บ้านได้กู้เงินไปตามนโยบายของรัฐบาล

2.1.1.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน ในหมู่บ้านหนองหอย หมู่ 3 ตำบลปรุใหญ่ มีการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุน ซึ่งคณะกรรมการกองทุนได้มาจากการคัดเลือกของสมาชิกกองทุน โดยเลือกคณะกรรมการทั้งหมด 15 คน มีการจัดแบ่งหน้าที่การทำงาน เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.1.4 การเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านหนองหอยนั้น มีการเตรียมความพร้อมการบริหารจัดการกองทุน โดยเฉพาะคณะกรรมการมีการประชุมปรึกษาร่วมกันกับสมาชิกเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน และมีการขอคำปรึกษาจากหมู่บ้านใกล้เคียงอยู่เสมอ

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

2.1.2.1 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้กองทุน ในการปล่อยเงินให้กับผู้แต่ละราย ผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ ก็จะนำเงินไปดำเนินการตามโครงการที่ตนเองขอกู้ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น

2.1.2.2 กระบวนการแนะนำวิธีการทำธุรกิจ พบว่า กระบวนการเกี่ยวกับการทำธุรกิจในหมู่บ้าน จะมีหน่วยงานของราชการ อบต. จะส่งเสริมสนับสนุนผลิตภัณฑ์จำหน่ายเป็นของหมู่บ้าน เช่นบ้านหนองหอย จะเป็นการแนะนำวิธีการทำขนม

2.1.2.3 กระบวนการชำระหนี้ พบว่าได้ปล่อยเงินกู้ให้สมาชิก เพื่อไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ และการชำระหนี้กองทุนของผู้กู้ นั้น กองทุนหมู่บ้านหนองหอย จะเปิดโอกาสให้อิสระแก่สมาชิกแล้วแต่สมาชิกจะชำระหนี้เป็นราย 1 เดือน ราย 3 เดือน และราย 1 ปี แล้วแต่สมาชิกจะกำหนดและพร้อมส่งคืน

2.1.2.4 กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่า การทำบัญชีรายรับรายจ่าย ของกองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ 3 ระบบการทำบัญชีจะไม่พบปัญหา เพราะว่าประธานกองทุนและเหรัญญิกของกองทุนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีพอสมควร จะได้รับการอบรมศึกษาเป็นอย่างดีและยังสามารถที่จะแนะนำการทำบัญชีให้กับคณะกรรมการคนอื่นๆ ได้

2.1.2.4 กระบวนการเกี่ยวกับการดำเนินการกองทุน ระบบการทำงานของกองทุนหนองหอย มีการบริหารจัดการกองทุน โดยจะแบ่งหน้าที่ตามความเหมาะสม ความถนัดแต่ละคน การดำเนินการปล่อยกู้ และตรวจสอบผู้กู้ จะมีการส่งคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อส่งเสริมและเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการ และสมาชิกกองทุน คณะกรรมการทั้งหมด 15 คน และมีการจัด

แบ่งหน้าที่การความรับผิดชอบแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน เพื่อให้การบริหารการจัดการกองทุนหมู่บ้าน
อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

เป็นการประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ 3 ตำบล
ปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

2.1.2.1 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน ในการปล่อยเงินกู้ให้กับผู้กู้แต่ละ

รายผู้ที่ได้รับการอนุมัติเงินกู้ ก็จะนำเงินไปดำเนินการตาม โครงการที่ตนเองขอกู้ ครอบคลุมความเป็นอยู่
ของครอบครัวให้ดีขึ้น

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

2.1.3.1 ผลโดยตรง พบว่า ปัจจุบันหมู่บ้านหนองหอย หมู่ 3 ตำบล
ปรุใหญ่ ได้ปล่อยเงินกู้มาเป็นระยะเวลา 4 เดือน ทางกองทุนได้ปล่อยเงินกู้ไปเป็นจำนวน 24 ราย
แต่ในจำนวนผู้ขอกู้บางรายนั้น คณะกรรมการกองทุนมีการอนุมัติเงินกู้เกิน 20,000 บาท ให้กับ
สมาชิก 2 ราย ปัจจุบันสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองหอย 71 คน

2.1.3.2 ผลกระทบโดยตรง พบว่า

1. จำนวนสมาชิกกู้ยืมเงินกองทุนมีจำนวนน้อย และเงินที่
ปล่อยกู้ให้กับสมาชิกเป็นจำนวนน้อย เงินเหลือมากในบัญชีกองทุน

2. ทำให้ผู้กู้สามารถขยายกิจการหรือเป็นการทำให้กิจการ
ของผู้กู้มีความเจริญยิ่งขึ้น

3. ทำให้สมาชิกในหมู่บ้านมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น และ
เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน

2.1.2.3 ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า

1. กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็งมากขึ้น
เพราะสมาชิกผู้กู้สามารถนำเงินไปลงทุนให้เกิดรายได้ และมีความสามารถที่จะนำเงินนั้นมาชำระคืน
เงินต้นพร้อมดอกเบี้ย สมาชิกก็มีความสามารถนำเงินชำระคืนได้ตรงตามกำหนดเวลา

2. ทำให้สมาชิกภายในหมู่บ้านได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร
ใหม่ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยเฉพาะคณะกรรมการได้เข้าใจในระบบการทำงานเกี่ยวกับ
การบริหารจัดการว่าทำอย่างไรจะทำให้กองทุนมีความเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น

7. ทำให้หมู่บ้านมีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนความกับหมู่บ้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็
นทางด้านการทำงานใหม่ๆ หรือหาการตลาดเพื่อขยายธุรกิจของตนเอง

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะของหน่วยระบบ B พบว่า

1. ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้ในแต่ละรายนั้นส่วนมากจะนำเงินที่กู้ได้ไปดำเนินการของตนเองที่ทำมาก่อนแล้ว คือ นำเงินไปลงทุนเพิ่มเติมทำให้กิจการเมื่อขยายกิจการ ทำให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น
2. อื่นๆ ที่เกี่ยวกับบริบทของหน่วยระบบ B ส่วนมากสมาชิกในหมู่บ้านจะมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการค้าขาย รองลงมา คือ การเกษตร ผู้กู้ในอาชีพเหล่านี้จะนำเงินไปใช้ในการดำเนินกิจการจริง 90% ของโครงการ แต่มีบางส่วนที่นำเงินที่กู้มาไปใช้จ่ายระเหินนอกระบบประมาณ 10% ของจำนวนผู้ที่ยกกู้ เพราะอาชีพหลักของคนภายในหมู่บ้าน คือ ค้าขาย และรายได้ของผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขาย ก็จะอยู่ประมาณ 10,000 บาทต่อเดือน / ราย ซึ่งถือว่าเป็นรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของชาวบ้านในหมู่บ้าน

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1. จำนวนเงินกู้ที่ได้จากการกู้กองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ 3 จำนวน 24 ที่ขอกู้จากกองทุน มีผู้ ขอกู้เงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ประมาณ 90% และผู้กู้บางส่วนไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ประมาณ 10% ผู้กู้ที่นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ส่วนมากก็จะนำไปใช้ในการจัดหาวัสดุคิบหรืออุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของผู้กู้ ทำให้ธุรกิจของผู้กู้ดำเนินไปอย่างมีศักยภาพดียิ่งขึ้น รวมถึงยังสามารถจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นทำให้สมาชิกภายในชุมชนมีงานทำมีรายได้เพิ่มขึ้น

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการกู้เงินของหน่วยระบบ B พบว่า จุดเด่นของการปล่อยเงินกู้ในแต่ละรายนั้นก็คือมีส่วนมากจะนำเงินที่ขอกู้ไปทำตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้มาจริง โดยจะประกอบอาชีพค้าขาย เกษตร และการบริการ ซึ่งสมาชิกผู้กู้ได้นำเงินไปใช้ในการซื้อสินค้าเข้ามาขายในบ้านดำเนินการภายในหมู่บ้าน จุดคือย คือ สมาชิกผู้กู้ไม่สามารถทำบัญชีรายรับ รายจ่ายได้ เพราะมีความคิดที่ไม่มีมีความสำคัญ

2.2.3.2 กระบวนการของหน่วยระบบ B มีหน่วยงานของรัฐได้เข้ามาแนะนำวิธีการทำบัญชีให้แต่ละหมู่บ้านซึ่งจะมีตัวแทนจากคณะกรรมการเข้าร่วมอบรมคณะกรรมการจะนำความรู้ที่ได้รับมาสู่สมาชิกในหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนมีการส่งเสริมและแนะนำและจัดหาตลาด เช่น ตลาดหน้า อบจ. ทุกวันศุกร์ และตลาดนัด เพื่อให้สมาชิกกองทุนนำไปจำหน่าย

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

2.2.4.1 โดยตรง ผู้ปฏิบัติงานบริหารงานในธุรกิจของคนเพิ่มมากขึ้น
 ภารกิจมีการขยายตัวทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนในครอบครัวและภายในชุมชน

2.2.4.2 ผลกระทบโดยตรง ผู้ปฏิบัติงานไม่ได้อพยพกิจการเพิ่มขึ้นเพียงแต่หา
 วัตถุประสงค์มาใช้ในการทำงานเพื่อเพิ่มความสะดวกในการทำงาน

2.2.4.3 ผลกระทบโดยอ้อม ผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้
 ของระยะเวลาหนึ่ง สาเหตุมาจากเงินที่ขอกู้มีจำนวนเงินน้อยไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ

ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้

จากการประมวลเทคนิคของผู้อาชีพทางการ ค้าขาย เช่น ขายของชำ ขนมไทยต่างๆ ในหมู่บ้านหนองหอย หมู่ 3 กรณีศึกษา จำแนกรายละเอียดตามอาชีพหลักของประชากรภายในหมู่บ้านสรุป
 ดังนี้

1. อาชีพค้าขาย ได้แก่ ขายของชำ ขนมหวานต่างๆ มีจำนวนผู้ประกอบอาชีพนี้ 8 คน โดยมีปัจจัยนำเข้าที่ เงินให้กู้ไม่เกิน 20.000 บาท เพื่อนำไปลงทุนซื้อสินค้าเพิ่มเติมในร้านค้า โดยใช้เทคนิควิธีการซื้อสินค้าที่เป็นที่ต้องการของลูกค้า นำมาขายในร้านค้าในส่วนกระบวนการที่ดี เป็นการเน้นจุดขายโดยจะนำสินค้าให้ได้เลือกเพื่อความสะดวกซื้อของลูกค้า และทำให้เป็นที่พอใจของลูกค้า ผลผลิตที่ดีสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง และเกิดกำไร
2. อาชีพเกษตรกร ได้แก่ เลี้ยงสัตว์ เป็ด, ไก่ มีจำนวนผู้ประกอบอาชีพนี้ 8 ราย โดยมีปัจจัยนำเข้าคือ เป็นวงเงินที่ให้กู้ไม่เกิน 20.000 บาท ผู้ที่จะนำประสบการณ์ความรู้ความสามารถมาดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการลงทุนการเลี้ยงสัตว์ สถานที่ใช้ในการเลี้ยงเป็นพื้นที่ของตนเอง ส่วนกระบวนการที่ดี เป็นการนำวิธีเทคนิควิธีใหม่มาใช้ โดยตามปกติการเลี้ยงสัตว์ เป็ด , ไก่ ต้องใช้อาหารสำเร็จรูปตามอายุของเป็ด , ไก่ เป็นจำนวนมาก มีการนำเอาวัตถุดิบจากธรรมชาติมาใช้เลี้ยงแทน และปล่อยเลี้ยงตามธรรมชาติหากินเองตามแหล่งน้ำภายในหมู่บ้าน และผลผลิตที่ดี เป็ด , ไก่ โคเร็วสามารถขายได้เร็วขึ้นและราคาก็มีกำไรในการลงทุน

สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำธรรมาภิบาล

4.4 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาบ้านหนองหอย หมู่
 1 ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.4.1 การเกิดกองทุนพบว่าทำให้หมู่บ้านมีการพัฒนา

- มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากกองทุน 1 ด้านบาทสมทบกับกองทุน 1 กองทุน คือ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีการจัดตั้งกฎระเบียบข้อบังคับขึ้นใช้ในหมู่บ้าน

- มีความสามารถในการบริหารจัดการเงินกองทุน โดยมีเงินเพิ่มขึ้น
- มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพและรายได้
- มีการสร้างงานสร้างรายได้เพิ่มขึ้น
- มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิก
- มีความสามัคคีในหมู่บ้าน มีการทำงานเป็นกลุ่ม

4.4.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า

- มีคณะกรรมการบริหารกองทุนมาจากการคัดเลือกโดยการประชาคม
- มีระเบียบการบริหารกองทุน ระเบียบการกู้ และการคิวดอกเบี้ย
- มีการรับเงินฝาก และระดมทุนเงินฝาก ทุกวันที่ 4 ของทุกเดือน
- มีการนำดอกเบี้ยและผลกำไรมาจัดสรรผลประโยชน์ของหมู่บ้าน

4.4.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า

- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียงนำมาปฏิบัติในการบริหาร
- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพึ่งพาตนเอง และนำมาใช้ในการบริหารกอง

องทุน

ทุนการประกอบอาชีพ

- ได้รับความรู้เกี่ยวกับปัญหาท้องถิ่นและนำมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน

4.4.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า

- ความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนว่าจะต้อง
 ทุนการเงินกองทุนด้วยตนเอง และถ้าผู้กู้เงินกองทุนไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่รอแต่
 ความช่วยเหลือจากทางรัฐบาล

- ผู้กู้แต่ละรายมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยที่ไม่ไปกู้เงิน

จากระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง

- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยใช้หลักพึ่งพาตนเอง
 ทุนเป็นหลักในการประกอบอาชีพ

4.4.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า

- บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 ในอดีตประกอบอาชีพทำสวน และเก็บใบคองส่ง
- ขาย ปัจจุบันจำนวน ครัวเรือนในหมู่บ้านมี 40 หลังคาเรือน สภาพหมู่บ้านมีถนนลาดยางและ
 ถนนคอนกรีตทั่วทั้งหมู่บ้านและมีสาธารณูปโภคไม่เค็มเท่าที่ควร เนื่องจากประชาชนยังไม่มีน้ำประปา
 ทุนเป็นของหมู่บ้านเองต้องขอใช้กับหมู่บ้านใกล้เคียง แต่ก็มีไฟฟ้าใช้ทุกหลังคาเรือน และในปัจจุบัน

ปัจจุบันสมาชิกในหมู่บ้านจะประกอบอาชีพรับจ้างและค้าขายเป็นส่วนใหญ่ ในด้านการศึกษา สมาชิกในชุมชนส่วนมากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ปัจจุบันนี้สภาพของกองทุนบ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 มีการปล่อยกู้ 24 ราย เป็นเงิน 490,000 บาท โดยนำเงินมาดำเนินการประกอบอาชีพดังนี้

- ทำการเกษตร	จำนวน	8 ราย
- ค้าขาย	จำนวน	8 ราย
- การบริการ	จำนวน	6 ราย
- รับเหมาก่อสร้าง	จำนวน	1 ราย
- อื่นๆ	จำนวน	1 ราย

ในการปล่อยกู้ตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงปัจจุบันนี้ สมาชิกผู้กู้มีการส่งชำระคืนประมาณ 80% ของจำนวนผู้กู้ในแต่ละเดือน สมาชิกที่กู้ไปส่วนมากมีการนำเงินไปประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์ในการกู้จริงประมาณ 90% ของจำนวนผู้กู้ทั้งหมด

4.5 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ พบว่า

4.5.1 ปัจจัยด้านบวก พบว่า ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ได้มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ช่วยแนะนำในการจัดตั้งกองทุน และการจัดระเบียบของกองทุนให้แก่สมาชิกในกองทุนรับความรู้ และความเข้าใจกองทุน พบว่าการปล่อยเงิน สมาชิกกองทุนในหมู่บ้านมีความพอใจกับการทำงานของคณะกรรมการที่สามารถปล่อยเงินตามคำขอกู้ของสมาชิกได้เต็มจำนวนขอกู้

4.5.2 ปัจจัยด้านลบ พบว่า การส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ในกองทุน มีช้าบ้างแต่ก็ครบทุกเดือนและมีผู้กู้บางคนไม่ได้นำเงินไปลงทุนแต่นำไปชำระหนี้แทน พบว่า จำนวนสมาชิกผู้กู้มีจำนวนน้อย และดอกเบี้ยในการชำระคืนกองทุนจะมีน้อย เงินสะสมในกองทุนจะมีน้อย

4.6 การเกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า ได้มีพัฒนากรมาให้ความรู้เรื่อง การประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในชุมชน ได้มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ละนำไปจำหน่ายร่วมกับตำบลอื่นๆ ภายในจังหวัดนครราชสีมา โดยส่งเสริมด้านการตลาด จัดสถานที่ในการจำหน่ายทุกสัปดาห์

4.7 ความเข้มแข็งของชุมชน

4.7.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 กำหนด พบว่า

1. มีความสามัคคีมาก
2. มีความซื่อสัตย์ปานกลาง
3. ยกย่องคนทำความดีมาก

4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมาก
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ 38 ครอบครัว
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น 36 ครอบครัว
8. ในชุมชนมีการรวมตัวจัดตั้งกลุ่มองค์กรประชาชนเท่าเดิมจากปีที่

แล้ว

9. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเป็นประจำ โดยการ
ประชุมหรือเสวนา

10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม
12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่

คิดโดยสมาชิกในชุมชน

4.7.2 สรุปตัวชี้วัดและความเข้มแข็งของหมู่บ้านตามทัศนะของประชาชนในหมู่บ้าน ผู้ทำสารนิพนธ์สรุปรวมความคิดเห็นของประชากรในหมู่บ้านหนองหอย หมู่ 3 ถึงอนาคตของกองทุนหมู่บ้าน 1 ตำบล คณะกรรมการและสมาชิกสามารถดำเนินบริหารจัดการเงินกองทุนนี้ได้สำเร็จ สังเกตได้จากเงินกองทุนที่เพิ่มขึ้นจากการกู้ยืม อีกทั้งกลุ่มสมาชิกมีความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยจะสังเกตจากการร่วมประชุมกิจกรรมและร่วมงานทำบุญต่างๆ เมื่อสมาชิกภายในหมู่บ้านมีความสามัคคี เท่ากับเป็นการเพิ่มศักยภาพ ความเข้มแข็งมาสู่หมู่บ้าน ซึ่งเป็นรากฐานของประเทศอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การติดตามประเมินผล โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา) สรุปได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ 3 ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบเพื่อส่งเสริมหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านหนองหอย
3. เพื่อศึกษากระบวนการการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และเกิดความเชื่อมโยงระหว่างภายในหมู่บ้านหนองหอย
4. เพื่อศึกษาคำชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในหมู่บ้านหนองหอย หมู่ 3 และศึกษาระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามคำชี้วัด

วิธีการดำเนินการ

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ดำเนินการประเมิน โดยได้ประยุกต์รูปแบบการประเมินแบบ ซิปป์ (CIPP) ของ Stufflebeam มาใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้ โดยกำหนดคำชี้วัดขององค์ประกอบการประเมินสถานะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ทั้งในระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล กลุ่มเป้าหมายเป็นประชากรในหมู่บ้านที่ผู้ทำสารนิพนธ์เก็บข้อมูล คือกองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยคณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ทั้งที่ได้รับอนุมัติให้กู้ และสมาชิกทั่วไป ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ ตลอดจน ข้าราชการที่เกี่ยวข้อง

I. ผลการดำเนินงาน

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดต่างๆ โดยใช้แบบรายงานบริบท (บร. - บร. 12) ในการสัมภาษณ์เพิ่มเติม การศึกษาเอกสาร และการวัดประจุมเวทีชาวบ้านและระดับตำบล แล้วนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมทั้งหมดแล้วนำมาวิเคราะห์ อาศัยใช้หลักสถิติเข้าช่วย ไม่ใช่หลักสถิติ เช่น การหาร้อยละของจำนวนสมาชิก ผู้กู้ และจำนวนรวมของข้อมูล

การติดตามการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 ตำบลปรุใหญ่ ในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้ผลสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

บรรณรูปเป้าหมาย วัดจุดประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านหนองหอย บรรณรูปเป้าหมายทั้ง 5 ข้อ ได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุนหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน การสร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองหอย เกิดขึ้นได้ด้วยความสามัคคี และร่วมมือของชาวบ้านภายในหมู่บ้าน ชาวบ้านมีส่วนร่วมมากขึ้น เมื่อมีการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน และกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและในที่ประชุม จะมีการชี้แจงรายละเอียดต่างๆให้กับสมาชิกรับทราบอย่างทั่วถึง

วัตถุประสงค์ข้อ 2 การมีระบบบริหารกองทุน การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย ได้จัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุน โดยการให้ชาวบ้านในหมู่บ้านออกเสียงในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน และคณะกรรมการบริหารจัดการเงินกองทุน 15 คน ได้มีการแบ่งหน้าที่การทำงานตามคุณสมบัติและความถนัดของแต่ละคนการทำงานภายในกองทุนจึงมีระบบแบบแผน

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง กองทุนหมู่บ้านหนองหอย ได้เปิดโอกาสให้คนในหมู่บ้าน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อย่างสม่ำเสมอ แต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งพาตนเองตนเองได้ทั้งหมด เพราะยังต้องอาศัยความร่วมมือ งบประมาณ ในการจัดประชุมทุกครั้ง หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องภายนอกอยู่

วัตถุประสงค์ข้อ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคม ประชาชนในหมู่บ้านหนองหอย ได้มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ในการประกอบอาชีพภายในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มค้าขาย กนรวมกลุ่มกันเพื่อไปขายที่หน้า อบจ. ทุกวันศุกร์

วัตถุประสงค์ข้อ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ประชาชนในหมู่บ้านกองทุนหมู่บ้านหนองหอยมีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ ความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วย

เหลือซึ่งกันและกัน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นับได้ว่าเป็นหมู่บ้านที่มีศักยภาพที่ดี มีความเข้มแข็ง และมีการพัฒนาขึ้นในทางที่ดี

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผดคันบวกและคันฉาบ สามารถแยกได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านบวก ได้แก่

2.1.1 ประสบการณ์ของคนในหมู่บ้านที่ประสบความล้มเหลวในการประกอบอาชีพมาก่อน จึงได้อาศัยเป็นบทเรียนที่ให้แก่คนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และยังมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา หรือความล้มเหลว

2.1.2 การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนของผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน และชาวบ้านในหมู่บ้าน

2.2 ปัจจัยด้านฉาบ

2.2.1 คนในหมู่บ้านยังมีสภาพการเป็นลูกหนี้ของธนาคาร และนายทุน ซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียน เพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตในระยะเวลาอันสั้น

2.2.2 มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน สาเหตุของการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุนอาจมาจากไม่มีคำตอบแทนในการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุน หรือเป็นคณะกรรมการกองทุนแล้วไม่ได้คำตอบแทนอะไรเลย หรือ หาบุคคลที่จะเข้ามาช่วยงานในด้านนี้ไม่ได้

3. การสร้างองค์กรเครือข่ายความรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนาม มีการสร้างเครือข่ายองค์กรภายในหมู่บ้าน ได้แก่ กลุ่มสมาชิกผู้ประกอบอาชีพค้าขาย กลุ่มเกษตรกร กลุ่มบริการ องค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และความเข้มแข็งในการดำเนินโครงการ ตลอดจนสร้างเครือข่ายกับองค์กร ภายนอกหมู่บ้าน

การมีเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในหมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน ในการจัดเป็นกลุ่มองค์กรในหมู่บ้าน ด้านองค์กรเป็นแหล่งความรู้ที่จะส่งเสริมการประกอบอาชีพ มีหน่วยงานของรัฐมาให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพในหมู่บ้าน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ และยังมีองค์กรภายนอกหมู่บ้านที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในหมู่บ้านอีกด้วย ซึ่งเป็นโครงการจัดตั้งหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้กับทางหมู่บ้านและตำบล

4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย

ชาวบ้านในหมู่บ้านทุกคนต่างรู้หน้าที่ของตนเอง สมาชิกในหมู่บ้านมีความสามัคคีกันมาก โดยวัดจากการเข้าร่วมงานพิธีทางศาสนาในวันสำคัญ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นส่วนใหญ่ โดยดูได้จากในช่วงทำบุญต่างๆในหมู่บ้าน ส่วนเรื่องของความซื่อสัตย์และการให้ความยกย่องคนทำความดีในหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง และสมาชิกในหมู่บ้านมีโอกาสได้ศึกษาเพิ่มเติมจะน้อยครั้งจากงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการหาความรู้เพิ่มเติมของสมาชิกในหมู่บ้านและขาดการสนับสนุน ส่วนใหญ่สมาชิกในหมู่บ้านจะมีอาชีพหรือมีงานทำกันเกือบทุกคนที่สามารถหาเลี้ยงครอบครัวได้ ความรักความปรองดองกันของครอบครัว ส่วนมากคนในหมู่บ้านจะมีมาก เพราะครอบครัวอยู่กันในระบบเครือญาติ การรวมตัว จัดตั้งกลุ่มในหมู่บ้านจะมีอยู่และมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันอยู่เสมอ มีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา และคนพิการอยู่เสมอ โดยได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากภาครัฐด้วย ดังนั้นภายในหมู่บ้านจึงไม่พบปัญหา ตลอดระยะเวลาในการดำเนินงานที่ผ่านมาจึงประสบความสำเร็จในทุกๆด้าน

5. ผลโดยตรง และผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับกองทุนในอนาคต มีดังนี้

5.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) กับกองทุนหมู่บ้าน เมื่อเวลาผ่านไประยะเวลาหนึ่ง สมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการ สามารถก่อให้เกิดรายได้ และสามารถนำเงินส่งคืนกองทุนทั้งเงินต้น และดอกเบี้ย ทำให้กองทุนเติบโตขึ้น ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท บ้านทองหอย หมู่ 3 มีดอกผลเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเงินมาก ถือว่ามีการบริหารจัดการที่ดีก็มีเงินเพิ่มขึ้น และยังทำให้หมุนเวียนภายในหมู่บ้านต่อไป

5.2 ผลกระทบโดยอ้อม (Direct Impact) สำหรับสมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินโครงการสามารถปลดปล่อยภาระหนี้สินได้ และยังเพิ่มรายได้ในการประกอบอาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจในบ้านได้มากกว่าเดิม

5.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) ของสมาชิกที่กู้เงินไปประกอบอาชีพ แล้วประสบผลสำเร็จ ก็จะทำให้วิถีชีวิตสมาชิกคนนั้นเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นและก่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นภายในหมู่บ้าน

อภิปรายผล

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านมีการจัดตั้งกองทุน และการคัดเลือกคณะกรรมการจากเวทีประชาคมของชาวบ้าน มีการคัดเลือกผู้ดูแลการทำบัญชี การตรวจสอบ การชำระหนี้ของกองทุน ซึ่งจะตรงตามระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และเพื่อท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและการบริหารจัดการเงินกองทุน ให้มีความเข้มแข็งโดยจะสังเกตจาก ความสามัคคีกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีการพึ่งพาตนเองได้ของสมาชิก เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ พร้อมทั้งเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ของชาวบ้านในการจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน และตำบล ซึ่งเป็นไปตามระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านหนองหอย

- กฎระเบียบการค้ำประกัน หรือหลักทรัพย์ค้ำประกันกับสมาชิกผู้กู้ สมาชิกบางคนไม่สามารถหาหลักทรัพย์ค้ำประกันได้ ในวงเงินที่ต้องการได้ ควรปรับให้เข้ากัน ทั้งคณะกรรมการและสมาชิก

- เงินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ตามระเบียบข้อบังคับกองทุนของคณะกรรมการหมู่บ้านหนองหอย ที่ได้จัดทำขึ้น ไม่ได้ตั้งค่าเผื่อไว้สำหรับค่าอุปกรณ์ต่างๆ ในการดำเนินงาน เช่น เอกสารสำหรับการขอกู้ สัญญากู้ยืมให้แก่สมาชิก ในการจัดเตรียมเอกสารต่างๆ จะต้องใช้เงินจากค่าหุ้น จึงควรเพิ่มเติมในกฎระเบียบข้อบังคับเป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงาน เพื่อจะได้สะดวกในการดำเนินงาน
- จากการกู้เงินของสมาชิกในการกู้ยืมไปประกอบอาชีพบางอย่าง เช่น นำไปใช้ในการเกษตรต่างๆ ในการลงทุนนั้น แต่ผลผลิตยังไม่สามารถจำหน่ายได้เมื่อถึงงวดการชำระหนี้กองทุน ดังนั้นระยะเวลาในการส่งเงินคืนพร้อมดอกเบี้ย ควรจะมีการระยะเวลามากกว่านี้

2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

- กองทุนหมู่บ้าน 1 ด้านบาท บ้านหนองหอย หมู่ 3 ในการบริหารจัดการกองทุน คณะกรรมการได้แบ่งหน้าที่ในการดำเนินงานตามความถนัดของแต่ละคน ในการบริหารจัดการกองทุน แต่ส่วนมากระบบการจัดการ จะมีคณะกรรมการที่ดำเนินงานจริงประมาณ 4-5 คนเท่านั้น ในการจัดการกองทุน ส่วนใหญ่จะอ้างว่าไม่มีเวลาและมีความรู้ไม่เพียงพอที่จะใช้ไม่ได้ดี เพียงรับเป็นคณะกรรมการ

- กรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ควรใช้บริหารอย่างต่อเนื่องและระยะเวลาที่นาน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกองทุนเพราะจะมีความเข้าใจในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ระเบียบการทำบัญชีต่างๆ แต่ถ้าการเปลี่ยนทุกปีของคณะกรรมการครั้งหนึ่ง จะทำให้ต้องศึกษาระบบการงานที่ไม่ต่อเนื่อง

3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเงินไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

- ควรมีการจัดแนะนำอาชีพเสริม ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน นอกเหนือจากอาชีพ

หลัก ด้วยการจัดหาบุคลากรมาแนะนำในการฝึกอาชีพต่างๆ โดยการเน้นทรัพยากรที่มีอยู่ภายในหมู่บ้านหนองหอย นำมาประดิษฐ์หรือประกอบอาชีพ ซึ่งจะเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยตรง

4 ข้อเสนอแนะสำหรับการคืนคว่ำวิจัยต่อไป หรือเพิ่มเติม

ควรมีการคืนคว่ำวิจัยต่อไป เพราะระยะเวลาในการทำวิจัยมีข้อจำกัดภายใน 10 เดือน ทำให้ได้ข้อมูลและรายละเอียดที่ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ดังนั้นการคืนคว่ำวิจัยต่อไป ควรเพิ่มระยะเวลาในการดำเนินการประเมินให้ยาวขึ้น

ข้อจำกัดของการทำสารนิพนธ์

1. ระยะเวลาสั้นเกินไป
2. การเก็บข้อมูลไม่สามารถเก็บได้ทุกบ้าน เพราะว่า
  - บางบ้านเลี้ยงสุนัขมาก เข้าไปเก็บข้อมูลไม่ได้
  - ระยะเวลาการเก็บข้อมูลของบัณฑิตจะไม่ตรงกับเวลาของชาวบ้าน เพราะต้องออกไปทำงาน

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. (2545). **ชุดวิชาการประเมินเพื่อการศึกษา.**

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา, (2545). **ชุดวิชาการวิจัยชุมชน.**

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ,

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. (2545). **ชุดสารนิพนธ์. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี.**

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน. **ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 3 ตำบลปรีใหญ่ อำเภอเมือง**

จังหวัดนครราชสีมา

แผนกข่าวการเมือง , (2545) “ตรวจแฉรัฐบาลทักษิณ 1 ปี สอบผ่านแค่คะแนนปริ่มน้ำ” ,เคลิวิวิส์

3 มีนาคม 2545 , หน้า 3

ภาวิณีชัย เจริญยิ่ง , (2545) “ปัจจัยคองทุนหมู่บ้านก้าวอย่างที่คองพื้นผืน” ,มติชน

31 มกราคม 2545 , หน้า 12

สัมพันธ์์ เศรษฐธิก , (2545) “การบริหารเงินคองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ” ,มติชน

15 มกราคม 2545 , หน้า 6